

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. Vlt. Vltimum argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

56 Declaratur: nam audita hac voce Ad non potest intellectus non concipere ordinem vnus ad aliud; iam ergo apprehenditur ordo, vt est alicuius, & ad aliud; vt autem est alicuius habet rationem, In, quia non est illius nisi existendo in illo: ergo nullo modo potest adæquate, & perfecte cognosci sine ratione In, ratio Ad, aut certe donec illud Ad concipiatur esse in aliquo, nullum conceptum rei ea vox in nostro intellectu efficere potest, vt cuiusque compertum est, quamvis ergo illa vox Ad, non ita expresse significet rationem In, quia tamen ita connexa sunt ratio Ad, & ratio In, vt Ad sine In cogitari nequeat, sit vt audita voce Ad non possit non apprehendi ratio In quod non habet vox In, quia audita illa, non statim apprehenditur ratio Ad, quia latius patet, quia non omnis forma, quæ est in alio, est ad aliud, seu ad aliud, est necessario in alio, vnde colligitur necessario rationem In, esse de conceptu Ad, non autem contra; præcipue, quia In est vnio ad subiectum, vel ordo ad illud, quem dicit ipsum esse, Ad: sed Ad rationis non potest vniri realiter ad subiectum, nec potest dicere relationem realem ad illud: sicut chimæra non est similis, nec dissimilis realiter equo, quia sicut ipsa est rationis, similiter accessorium illius, relatio nimirum, quia accessorium sequitur principale, vt est axioma Iurisperitorum, debet esse etiam rationis: ergo si In est reale, vnio, & ordo erit realis: ergo vtrumque extremum illius vnionis, & ordinis est reale; sed vtrumque extremum est subiectum, in quo est Ad, & ipsum Ad, quod vnitur tali subiecto: ergo subiectum, & Ad sunt entia realia, vt vnio sit realis, alias vnio erit rationis, quia bonum ex integra causa, malum autem ex quocunque defectu: ergo Ad vt Ad, quod vnitur per illud, In, est reale, & non rationis.

57 Deinde, quia in sententia Caietani nomen analogum non significat aliquam rationem abstractam ab analogatis: sed proxime denotat ipsa analogata, ex quo sequitur in omnibus modis intrinsecis prædicamentorum, etiam in ipso Ad, intrinsece includi rationem, In, quæ hoc nomine, Accidens, significatur: probatur sequela, quia ratio accidentis per vos est analogica, ad relationem, qualitatem, quantitatem, &c. nam relatio est modus, & qualitas res, & admodum, & rem nihil est vniuocum per vos. Præterea, quia relatio habet aliquid rationis, & quantitas est tota realis; sed ad ens rationis, & ad ens reale nihil datur vniuocum: ergo ratio In, seu ratio accidentis est analogica. Denique, quia maior convenientia datur inter materiam primam, formam equi, & quantitatem, quæ sunt adæquate realia, quam inter accidentia adæquate realia, & modum, qui partim habet aliquid realitatis, & partim aliquid rationis; sed inter materiam, formam, & quantitatem non datur vniuoca convenientia, sed analogica: ergo à fortiori inter relationem, & quantitatem non est vniuoca: sed analogica convenientia. Tunc sic nomen analogum non significat aliquam rationem præcisam, & separatam ab inferioribus; sed significat omnia inferiora esse talia, quale est nomen, id est omnia includere quod significat nomen analogum: sed nomen analogum denotat In, seu accidens reale, & accidens reale sunt inferiora, qualia est ipsum accidens reale; ergo inferiora seu

plura significata per illud nomen analogum In, sunt realia, & non rationis; Ad rationis esse communitate per illud nomen analogum sunt quantitas, qualitas, & relatio: ergo quantitas, qualitas, & relatio adæquate, & totaliter sunt realia, & non rationis, ita vt nihil sit in illis, quod non sit reale: sed Ad, vt Ad est in relatione constituto ipfam per modum differentia: ergo Ad, vt Ad est reale, & non rationis.

SVBSECTIO VLTIMA.

Vltimum argumentum ponitur.

Andem P. Suarez destruit assertum illud Caietani (asserentis, Ad rationis esse commune vniuocum relationibus rationis, & realibus) hoc discursu, quia ens rationis non est aliquid simpliciter: sed potius est vere, & realiter nihil, & sic est aliquid fictum; ergo non potest habere veram similitudinem cum ente reali, in qua convenientia fundari solet vniuocatio, & vnitas conceptus: ergo nec potest aliquis verus conceptus, & essentialis esse communis enti reali, & rationis, & ideo merito Sonzinas assertum non magis posse ens esse vniuocum ad ens reale, & rationis, quam sit vniuocum homo ad hominem vivum, & mortuum, & vt alii dicunt, quam sit Deus vniuocum ad Deum verum, & ad fictum, seu idolum; habent autem hæc dicta eandem rationem veritatis in ente in communi, & in tali ente scilicet relatione, quia sicut ens rationis non est verum ens sed fictum, ita relatio rationis non est vera relatio sed ficta, vel quasi picta per intellectum.

Dices, hoc verum esse de integro, & completo conceptu relationis, de quo procedit ratio facta, non tamen ita procedit de præciso conceptu ipsiusmodi vltimo constitutivi relationis, qui per hanc vocem, Ad, significatur.

Verum tamen contra hanc evasionem eandem vim habet ratio facta; nam vel illud esse ad propterea est modus constitutus relationem realem, est etiam realis, vel est tantum ens rationis, hoc secundum dici non potest, alioqui relatio realis non habebit proprium, & formale constitutivum, quæ est implicatio in adiecto, quomodo enim potest ens reale vt sic per id, quod reale non est, constitui, quia quod nihil reale est, nihil reale potest constituere; si autem illud Ad in relatione reali est modus realis, rursus interrogo, an in relatione rationis sit etiam verus, & realis modus, vel tantum per intellectum constitutus; primum dici non potest, quia repugnat relationi rationis, de cuius essentia est, vt non dicat habitudinem in re existentem; sed in mentis comparatione, quia contradictionem implicat, quod ens fictum existens tantum obiective in intellectu per modum realem, & in re ipsa existentem constituitur; est ergo illud esse, Ad, in relatione rationis purum ens rationis: ergo sicut non potest dari conceptus communis vel vniuocum ad ens reale, & ens rationis, vel ad relationem realem, & rationis secundum completum conceptum relationis: ita nec esse Ad vt sic præcise conceptum potest dicere vnum commune conceptum vniuocum ad esse Ad relationis realis & rationis, quia non magis potest esse inter hæc vera similitudo, & convenientia, quam inter quælibet

Quæst. VI. Vtrum relatio prædicam. &c. 811

libet alia entia realia, & rationis, nec magis potest in his, quam in cæteris intelligi, qualis sit ille conceptus abstractus à formalitate reali, & rationis, aut qualis esse possit contractio, vel determinatio talis conceptus ad ens reale per modum realem, & ad ens rationis per modum rationis.

SECTIO VLTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

⁶¹ Ad primum ex Aristotele desumptum respondeo, distinguendo duplicem mutationem; unam propriam, & per se intentam à natura; aliam communem, & quasi per accidens; propria, & per se mutatio est quæ per se intenditur à natura data opera, proceditque à principio quasi intrinseco rei, per quam mutationem movetur corpus, ut bene notat P. Rubeus ad recipiendam in se aliquam perfectionem absolutam, ut materia ad recipiendam formam substantialem, vel accidentalem, ut quantitas, qualitas, &c. communis mutatio dicitur, quæ non procedit à principio per se ordinato ad talem mutationem, nec per se primo intenditur à natura; sed quasi per accidens sequitur, & per primum genus mutationis non potest acquiri, aut fieri relatio, quia natura non intendit per se productionem relationis, cum non sit perfectio absoluta rei; sed sequitur quasi per accidens in utroque extremo ad acquisitionem alicuius formæ absolutæ, atque per se intentæ in eis, vel saltem in aliquo eorum ut in exemplo adducto de Albo Romæ factæ de novo, ex cuius mutatione intrinseca mutantur omnia alba, quæ sunt in mundo, & acquirunt novas relationes: bene ergo docet Aristoteles ad relationem non terminari per se mutationem, aut motum propriissimum, & per se; sed acquiri sine illo, non tamen docuit Aristoteles, quod sine mutatione reali, saltem per accidens intentæ, & communi acquiratur relatio, cum verum sit, ac necessarium, ut subiectum quomodocunque acquirat de novo respectum realem, aliter se habeat nunc, quam prius à parte rei, quæ est definitio mutationis realis; satis est autem per mutationem communem realem acquiri, ut sit verum ens reale. Unde absolute, ac simpliciter negatur, relationem sine aliqua mutatione reali acquiri, quia resultantia relationis de novo mutatio intrinseca realis est in subiecto, in quo resultat relatio, licet verum sit, quod talis mutatio non sit per se intentæ à natura, quod non tollit, ut id quod resultat per illam mutationem communem sit aliquid reale à parte rei, & non fictum per intellectum.

⁶² Ad secundum respondeo dicendo, tale argumentum non probare, relationem non esse aliquid reale; sed potius probare relationem non distinguui ab absolutis, ex quo non sequitur, nihil reale esse; sed potius ex vi illius argumenti probatur esse à parte rei aliquid, nam sicut ipsa absoluta sunt aliquid, ita relatio, quæ non distinguitur ab absolutis, sed est idem cum illis aliquid est reale, id est res absoluta à parte rei, seu eadem entitas cum absolutis, sicut, v. g. ex eo quod rationale non distinguatur realiter ab animali non debet colligi: ergo rationale nihil est à parte rei, & etiam quia omnipotentia, & cæ-

tera attributa non distinguantur à Deo, vltimo modo à parte rei, non ideo debet colligi, talia attributa nihil esse, sed potius recte colligitur, esse aliquid reale divinum infinitum, & increatum: ergo similiter ex eo, quod relatio non distinguatur ab absolutis, non debet colligi, non dari relationem à parte rei; sed potius dicendum est, dari relationem à parte rei non distinctam ab absolutis: nam P. Franciscus Suarez, sine dubio sentit, relationes prædicamentales non distinguui ab absolutis fundamentis, & nihilominus nunquam negavit relationem realem prædicamentalem; sed potius concessit, tam vere dari illam, sicut absolutum, quia est idem cum absoluto; neque vllus Philosophus (etiam adversarij) negavit, dari relationes reales, & veras transcendentales, & nihilominus omnes dicimus, non distinguui à rebus absolutis, quia sunt adæquate de essentia illarum; neque passio definit constituere speciale genus entis metaphysicum, scilicet prædicamentum passionis distinctum à prædicamento actionis, ex eo quod sit idem cum actione, & non distinguatur vltimo modo à parte rei ab illa formaliter. Tandem secundum fidem catholicam est certissimum, dari veras, proprias, & reales relationes in divinis, & nihilominus tales relationes non distinguuntur realiter; sed potius realiter identificantur cum divinitate absoluta: ergo similiter licet relationes prædicamentales nihil sint præter absoluta, (de quo supra late egimus, ubi probavimus data opera distinguui relationem à parte rei ab absolutis) quia identificantur cum illis, nihilominus erunt veræ, & reales.

Neque refert, quod relatio, ut relatio prædicatur ab absolutis, quia non præcinditur, ut aliquid per rationem constitutum; sed ut à parte rei existens vere, & realiter.

Ad tertium concedo maiorem, nego minorem; ⁶⁴ ad probationem illius, concedo item maiorem, & nego minorem, ad probationem illius concedo antecedens, & nego consequentiam quoad primam partem, quoad secundam concedo, id est in quantum docet, respicere terminum, & tandem nego vltimam partem illius: nam licet relatio habeat totum suum esse in ordine ad terminum, nihilominus est modus fundamenti existens in illo, & ideo ipsi adversarij asserunt in illo antecedenti conceptum relationis esse rationem referendi fundamentum ad terminum; sed non potest relatio referre fundamentum ad terminum, nisi inherendo in fundamento: ergo inheret in illo tanquam accidens, aut modus accidentalis illius; sed accidens respicit fundamentum, ut subiectum: ergo relatio respicit illud, & ordinatur ad ipsum, qui ordo est communis respectu accidentium absolutorum, & relativorum, præter hunc autem ordinem relationes habent ordinem ad terminum, seu sunt ipsi ordines ad ipsum, per quam rationem distinguuntur ab accidentibus absolutis.

Ad confirmationem concessa maiori, distinguo ⁶⁵ minorem, quia duobus modis comparantur aliqua, primo ex natura rei, quia rationes naturales eorum non sunt tales absolute; sed ad alterum, ut sunt similia, aut æqualia; pater, & filius, & talis comparatio non est opus intellectus, seu rationis; sed sine dependentia à ratione reperitur in natura aliquarum rerum, alia est comparatio, quam non habent res ex propria natura, quia